

DISCURS DE GRACIES, de D. Prudenci Bertrana.

Jochs Florals de Barcelona, 1911.

DAMES, SENYORS:

Es l'hora trista del comiat; els poetes han emmudit y'm toca parlar a mí que no soch poeta ni tinch gayre trasse en dir les coses poèticament, com convindria al cloure aqueixa admirable festa nostra.

Una vegada més lo destí prepara les coses a la bona de Deu. Me dol, bo y agraahintho, que'ls meus estimats companys de Consistori, rendint tribut a la costum, m'hagin designat a mí para endressarvos aquexes derreres paraules que, en el meu entendre, tindrien que ser les més ben dites, les més exquisitament escullertes, les més sutils, les més galants y les més plenes de civiltut de quantes avuy han sigut aquí pronunciades, car elles son el coronament d'una cerimònia d'amor y gentilesa y estan destinades a donar mercès a l'hermosura, al geni y a la dignitat.

Sols m'aconsola que desseguida aneu a sentir les del carrer, les quotidianes, les de sempre, y aquexes... aquexes, ab tot ~~del~~ respecte degut a vostra ciutat y les costums de vostres conciutadans, sospito que seràn al menys tan prosayques y tan mancades d'originalitat y galanura com les qu'acabo de pronunciar.

Oh! gentils damiseles, respetables dames y honorables senyors! Jo no puch pas contribuhir a n'aqueixa festa ciutadana ab altra cosa qu'ab lo que tinch, qu'ab lo qu'he après visquent la vida desordenada y lliure d'artista primitiu, qu'ab lo que m'han donat les montanyes y la solitud de les montanyes; asprors y sinceritat.

Disfressarme ab refinaments urbans en aqueixa ocasió, seria mertirvos, y jo no mentexo ni pera fruir de vostre aplaudiment qu'es, per ara, la més alta mercè que mon esperit desitja.

Remenbrèu que us parla un migrat prosista qu'ha corregut ab la seva ilusió per rutes y curriols; qu'ha creat la seva obra modesta entré'ls humils, en les llars dels pobres, corprès de pietat; que feu estada pels hostals, en les cabanes dels bosquerols, en els racesos dels marges, y aduch a la presó: un petit ciutadà d'una ciutat trista, llòbrega, mitgeval, hont els gestes son poruchs, les veus hipòcrites; hont sols hi hà atreviment y grandesa en les pedres, hont sols hi hà sumptuositats en els campanars y en les runes; un home, en fi, ab vocació de vagabon, que no sab distingir de perfums, ni com fer una reverencia, ni com donar un tractament; que no resisteix els guants, ni altres indumentaries més fàcils de resistir.

Y be: jo haig de complimentarvos en nom del Consistori, jo haig de donarvos mercès a tots en l'hora present, mercès que caldria tinguessin quelcom profundament distingit, un cert ayre de cortesia com n'es merexedora l'exelcitut de la nostra regina; l'alta representació de les autoritats y'ls mèrits dels homes ilustres que'ns honoren ab llur ptesencia; la gloria dels pòetes vencedors y la resignació dels vensuts; unes mercès que fossin dignes del primer diumenge de Maig, de la juvenesa que palpita al entorn, de la esperança que brilla en els esguarts y de la joya que somriu en les boques.

Mes, ah! que jo no puch pas fer que'l meu remerciar sigui més espressiu de lo qu'ha sigut en altres ocasions, en les quals un ver agraahiment ha contorbat la meva ànima, cubrint d'austeritat els llabis y de dolcesa'ls ulls.

Si sapiquéssiu compendre'l meu silenci, jo emmudiria tot seguit; però sou masses y esteu massa lluny, y jo soch per vosaltres massa inconegut/ para que vostra discreció ciutadana puga veure en lo que no's veu, com el meu cor supleix en tremolor lo que al meu parlar hi manca en eloqüencia.

Axís, ja que no m'està permès callar, permetèu que us ofreni,

a la manera senzilla y pura qu'acostumem a ferho'ls montanyesos, l'expressió de gratitut meua y dels meus companys a tots els que heu contribuït al esplendor d'aqueix acte tan enaltidor de nostra Catalunya.

Les mercès que jo us dongui, seràn breus, seràn les meves mercès, les mercès qu'acostumo a donar als qui m'han ofert un sopluig en dies inclements, als qu'han parat per mi a la taula ab blanques estovalles posanthi vi del llur y pa del llur, als qu'han encès la seva llar apagada expressament para retornarme del fret y la melancònia, y als que m'han fet lloch en l'ombra d'una font al veurem arribarhi acalorat. Y ells n'han estat contents del meu expressarme vulgar; n'han estat contents perque junt ab les paraules, exia una alenada coral, quelcom qu'era parfum de sinceritat y d'emoció. Veritat que'ls meus benefactors eren gent més senzilla que jo mateix: vianants coberts de pols, carboners que flayraven a honradesa, pagesos que generosament me donaren les pomes que tenien desades en la vella caxa per un dia excepcional, cassadors feréstechs de rostres colrats y ulls de gosadia, y -¿per què no esmentarho?- presoners, sí, presoners, homes que complien una pena, la dissort dels quals, incomparablement més trista que la meua, els permetia encara alleugerir el meu captiveri ab petites atencions y lleugers obsequis.

Oh, la meua ingratitut no tindria límits si al esmentar totes aqueixes coses no pensés també en vostra hospitalaria ciutat, y en alguns amichs que tinch en aquesta ciutat, als qui no anomenaré, car jo no acostumo pas a pagar els meus deutes aparamosament en públich.

Perxò a la solemnitat de nostres Jochs Florals, alhora qu'hi veig tota la representació d'un anhel de poesia, hi trobo també un íntim recort de favors inolvidables. Es la ciutat generosa y culta enamorada de lo bell y lo just que miro en aqueix instant. La solemnitat present no es pas accidental; ella's renova cad'any al reviuire de la Natura, al esclatar les flors y al aclarirse'l cel. En ella's consagren els poetes y'ls escriptors de tot Catalunya, en ella's demostra l'explendor d'un poble que té dones hermoses, cantayres inspirats, sabis y artistes. Es Barcelona qui per un dia dexa governar els poetes. Es Barcelona qui per unes hores axeca un trono fastuós a la beutat. Es Barcelona qui, al mitx del tràfex y inquietuts modernes, dedica un jorn al dels romanticisme dels qui canten y estimen. Es Barcelona qui crida, jutja y honora a tots els obrers del ideal escampats per terres catalanes. Es Barcelona generosa y esplèndida qui celebra generosament y esplèndidament un torneig d'ingeni y posa en unes mans blanques l'ofrena destinada al triomfador.

Per lo mateix, jo no'm dirigiré a la magestat de nostra regina, símbol d'ilusió y de gloria, a qui acato ab tot el fervor de la meua rudesia; jo no'm dirigiré tampoch a les personalitats qu'han vingut a rendir un tribut d'admiració als qui sovint passen per la vida sense honors y sense diners, rics solsament ab llur inspiració, orgullosos de la propia lloansa; tampoch me dirigiré als hèroes d'aqueixa diada, ni als qui han aportat llur esforç a la lluyta y no han sigut recompensats; jo, en nom dels que hi son y dels que no hi son, juntant mon agrahiment íntim pels qui han fet possible la meua assistencia a n'aquest acte, homes representatius de Barcelona, -ells saben lo que vull dir,- al agrahiment de totes les encontrades de Catalunya a llur superba capital, diré ben secament, tan fort com m'ho permeti la meua emoció y tan clar com ho desitja'l meu entusiasme pera que tots n'haguen la part que us correspon, aqueixes soles paraules:

Mercès, ciutat clara y suau!

Mercès, Barcelona!